

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum fortitudo sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

- ¶ Tertio, vtrum fortitudo fit solum circa timores & audacias ?
 ¶ Quarto, vtrum fit solum circa timorem mortis ?
 ¶ Quinto, vtrum fit solum in rebus bellicis ?
 ¶ Sexto, vtrum sustinere fit præcipuus actus eius ?
 ¶ Septimo, vtrum operetur propter proprium bonum ?
 ¶ Octauo, vtrum habeat delectationem in suo actu ?
 ¶ Nono, vtrum fortitudo maximè consistat in repentinis ?
 ¶ Decimo, vtrum vtatur ira in sua operatione ?
 ¶ Vndecimo, vtrum fit virtus Cardinalis ?
 ¶ Duodecimo, de comparatione eius ad alias virtutes Cardinales.

ARTIC. I.

Vtrum fortitudo fit virtus ?

617

inf. 2. 3.
 4. 5.
 co. 9.
 124. 2. 2.
 co. Et 3. d.
 3. 9. 3. a.
 3. 9. 1. co.
 et op. 42.
 1. 4. c. 17.
 et Ps. 17.
 co. 2. et 3.
 Ethic. le.
 18. f.
 * 1. 2. 9.
 57. et 62.
 1. 3. c. 6. et
 seq. to. 5.

D primum sic proceditur. Videtur, quod fortitudo non fit virtus. Dicit enim Apostolus 2. ad Cor. 12. Virtus in infirmitate perficitur. Sed fortitudo infirmitati opponitur. Ergo fortitudo non est virtus.

¶ 2 Præterea, Si est virtus, aut est theologica, aut intellectualis, aut moralis. Sed fortitudo neque continetur inter virtutes theologicas, neque inter intellectuales, vt ex supra dictis * patet. Neque etiam videtur esse virtus moralis: quia vt Philos. dicit in 3. Ethic. videntur aliqui esse fortes propter ignorantiam, aut propter experientiam, sicut milites: quæ magis pertinent ad artem, quàm ad virtutem moralem. Quidam etiam dicuntur esse fortes propter aliquas passiones: puta, propter timorem comminationum, vel dehonorationis, aut etiam propter tristitiam, vel iram, seu spem. Virtus autem moralis non operatur ex passione, sed ex electione, vt supra habitum est. Ergo fortitudo non est virtus.

¶ 3 Præterea, Virtus humana maximè consistit in anima:

anima: est enim bona qualitas mentis, vt supra dictū * 1. 2. q. 55
est. Sed fortitudo videtur consistere in corpore, vel ar. 4.
saltem corporis complexionem sequi. Ergo videtur
quòd fortitudo non sit virtus.

SED contra est, quod Aug. * in lib. de Morib. Ec- 15. c.
clesiæ fortitudinem inter virtutes enumerat. 22. s. 1.

RESPONDEO dicendum, quòd secundum
Philosophum in * 2. Ethicorum, virtus est quæ bonum lib 2 c. 6.
facit habentem, & opus eius bonum reddit: vnde cir. prin.
virtus hominis de qua nunc loquimur, est quæ bonum 10. 5.

facit hominem, & opus eius bonum reddit. Bonum
autem hominis est secundum rationem esse, secundū
Dion. 4. cap. * de diuin. nomin. Et ideo ad virtutem hu- c. 4. p. 4.
manam pertinet, vt bonum faciat hominem, & opus non mul-
eius secundum rationem esse. Quod quidem triplici- sum pro-
ter contingit. Vno modo, secundum quod ipsa ra- cul a fi.

ratio rectificatur: quod fit per virtutes intellectu-
ales. Alio modo, secundum quod ipsa rectitudo rationis
in rebus humanis instituitur: quod pertinet ad iusti-
tiam. Tertio modo, secundum quod tolluntur impe-
dimenta huius rectitudinis in rebus humanis ponen-
dæ. Dupliciter autem impeditur voluntas humana,
ne rectitudinem rationis sequatur. Vno modo, per
hoc quòd attrahitur ab aliquo delectabili ad aliquid
aliud quàm rectitudo rationis requirat: & hoc impe-
dimentum tollit virtus temperantiæ. Alio modo per
hoc quòd voluntatem repellit ab eo quod est secun-
dum rationem, propter aliquod difficile quod incum-
bit. Et ad hoc impedimentum tollendum requiritur
fortitudo mentis, qua scilicet huiusmodi difficultati-
bus resistat: sicut & homo per fortitudinem corpora-
lem impedimenta corporalia superat & repellit. Vn-
de manifestum est quòd fortitudo est virtus, in quan-
tum facit hominem secundum rationem esse.

Ad primum ergo dicendum, quòd virtus animæ nõ
perficitur in infirmitate animæ, sed in infirmitate car-
nis, de qua Apostolus loquebatur. Hoc autem ad forti-
tudinem mentis pertinet, quòd infirmitatem carnis

fortiter ferat, quod pertinet ad virtutem patientiæ, vel fortitudinis: & quod homo propriam infirmitatem recognoscat, quod pertinet ad perfectionem, quæ dicitur humilitas.

*lib. 3. c. 8
20. 5.*

Ad secundum dicendum, quod exteriorem virtutis actum quandoque aliqui efficiunt, non habentes virtutem, ex aliqua alia causa, quam ex virtute. Et ideo Philosoph. in * 3. Ethic. ponit quinque modos eorum, qui similitudinariè dicuntur fortes, quasi exercentes actum fortitudinis præter virtutem. Quod quidem contingit tripliciter. Primo quidem, quia feruntur in id quod est difficile, ac si non esset difficile: quod in tres modos diuiditur. Quandoque enim hoc accidit propter ignorantiam: quia scilicet homo non percipit magnitudinem periculi. Quandoque hoc accidit propter hoc quod homo est bonæ spei ad pericula vincenda: puta, cum expertus est se sæpe pericula euasisse. Quandoque autem hoc accidit propter scientiam & artem quandam: sicut contingit in militibus, qui propter peritiam armorum, & exercitium, non reputant grauius pericula belli, æstimantes se per suam artem posse contra ea defendi: sicut Vegetius dicit in lib. de Re militari. Nemo facere metuit quod se bene didicisse confidit. Alio modo agit aliquis actum fortitudinis sine virtute, propter impulsum passionis siue tristitiæ, quam vult repellere, vel etiã iræ. Tertio modo propter electionem, non quidem finis debiti, sed alicuius temporalis commodi acquirendi, puta honoris, voluptatis, vel lucri; vel alicuius incommodi vitandi, puta vituperij, afflictionis, vel damni.

*in sol. ad
1.
1. 2. q. 63
ar. 1.*

Ad tertium dicendum, quod ad similitudinem corporalis fortitudinis, dicitur fortitudo animæ, quæ ponitur virtus, vt dictum * est. Nec tamen est contra rationem virtutis, quod ex naturali complexionem aliquis habeat naturalem inclinationem ad virtutem, vt supra habitum est †.